

IV

(Informace)

INFORMACE ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

RADA

Rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace ⁽¹⁾ Romů ⁽²⁾ do roku 2020

Závěry Rady

(2011/C 258/04)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

PŘIPOMÍNÁJÍC:

1. že Evropská unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, jak vyplývá z článku 2 Smlouvy o Evropské unii, a zejména z článku 21 Listiny základních práv Evropské unie;
2. skutečnost, že boj proti sociálnímu vyloučení, diskriminaci a nerovnosti představuje výslovný závazek Evropské unie, stanovený mimo jiné v článku 3 Smlouvy o Evropské unii a v článcích 9 a 10 Smlouvy o fungování Evropské unie;
3. že článek 19 Smlouvy o fungování Evropské unie výslovně zmocňuje Radu k přijímání vhodných opatření k boji proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace; Rada tyto pravomoci uplatnila při přijímání směrnice 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ;
4. závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady (prosinec 2007 ⁽³⁾ a červen 2008 ⁽⁴⁾); závěry Rady o začlenění Romů (prosinec 2008 ⁽⁵⁾); závěry Rady o začleňování

Romů a k nim připojené společné základní zásady týkající se začleňování Romů (červen 2009 ⁽⁶⁾); závěry Rady o podpoře začlenění Romů (červen 2010 ⁽⁷⁾); závěry Evropské rady, kterými byla přijata strategie Evropa 2020 (červen 2010) ⁽⁸⁾, a závěry Rady o páté zprávě o hospodářské, sociální a územní soudržnosti (únor 2011) ⁽⁹⁾;

5. usnesení Evropského parlamentu o situaci romských žen v Evropské unii (červen 2006), o sociální situaci Romů a zlepšení jejich přístupu na trh práce v EU (březen 2009), o situaci romského obyvatelstva v Evropě (září 2010) a o evropské strategii pro začleňování Romů (březen 2011);
6. sdělení Komise o sociální a ekonomické integraci Romů v Evropě ⁽¹⁰⁾ a doprovodný pracovní dokument útvarů Komise s názvem „Romové v Evropě: uplatňování nástrojů a politik Evropské unie pro začleňování Romů – zpráva o pokroku“ ⁽¹¹⁾;
7. evropské summitu o romské otázce, které se konaly dne 16. září 2008 v Bruselu a dne 8. dubna 2010 v Córdobě;
8. stanovisko Výboru regionů k sociální a hospodářské integraci Romů v Evropě (prosinec 2010);
9. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 437/2010 ze dne 19. května 2010, kterým se mění nařízení (ES)

⁽¹⁾ Pro účely těchto závěrů Rady se výrazy „integrace“ a „začleňování“ rozumí opatření ke zlepšení situace Romů žijících na území členských států.

⁽²⁾ Výraz „Romové“ je používán v souladu s definicí obsaženou ve sdělení Komise (8727/11, poznámka pod čarou 1).

⁽³⁾ 16616/1/07 REV 1.

⁽⁴⁾ 11018/1/08 REV 1.

⁽⁵⁾ 15976/1/08 REV 1.

⁽⁶⁾ 10394/09 + COR 1.

⁽⁷⁾ 10058/10 + COR 1.

⁽⁸⁾ EUCO 13/1/10 REV 1.

⁽⁹⁾ 6738/11.

⁽¹⁰⁾ 8439/10.

⁽¹¹⁾ 8439/10 ADD 1.

č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, pokud jde o způsobilost intervencí do bydlení ve prospěch marginalizovaných skupin obyvatel ⁽¹²⁾;

ZDŮRAŽŇUJE, ŽE:

10. navzdory úsilí o dosažení pokroku v začleňování Romů vyvíjenému na vnitrostátní, evropské a mezinárodní úrovni mnozí Romové i nadále čelí velké chudobě, naprostému sociálnímu vyloučení, překážkám při uplatňování základních práv a diskriminaci, které často vedou k omezenému přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, pracovním příležitostem a službám, nízké úrovni příjmů, podprůměrným podmínkám bydlení, špatnému zdravotnímu stavu a kratší očekávané délce života. Tato situace nepostihuje pouze Romy, ale znamená rovněž ekonomické náklady pro společnost jako celek, plynoucí mimo jiné z plynutí lidským kapitálem a ze ztráty produktivity;
11. velikost romské populace a její sociální a ekonomická situace se v jednotlivých členských státech liší; vnitrostátní přístupy k začleňování Romů by proto měly být uzpůsobeny konkrétním podmínkám a potřebám v jednotlivých členských státech, čehož lze dosáhnout mimo jiné přijímáním nebo pokračujícím prováděním politik, které problematiku marginalizovaných a znevýhodněných skupin, jako jsou Romové, řeší v širším kontextu;
12. pro zlepšení životních podmínek Romů a pro dosažení pokroku v jejich začleňování je nezbytné aktivní zapojení a účast Romů samotných;
13. pro zlepšení situace marginalizovaných skupin obyvatel včetně Romů má zásadní význam ochrana základních práv, zejména prostřednictvím boje proti diskriminaci a segregaci, v souladu se stávajícími právními předpisy EU a mezinárodními závazky členských států;
14. zlepšení situace Romů není pouze naléhavou sociální prioritou, ale může rovněž dlouhodobě posílit hospodářský růst; úspěšné politiky začleňování přispějí k úsilí členských států o dosažení cílů strategie Evropa 2020, zejména pak hlavních cílů v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání a sociálního začleňování;
15. hlavní pravomoc vytvářet a provádět politiky zaměřené na dosažení pokroku v sociálním a hospodářském začleňování Romů náleží členským státům a opatření přijímaná na úrovni EU by měla zohledňovat rozdílné podmínky v jednotlivých členských státech a dodržovat zásadu subsidiarity. Dosažení pokroku v začleňování Romů představuje rovněž společný úkol a zájem členských států a EU a spolupráce na úrovni EU vytváří významnou přidanou hodnotu a zvyšuje konkurenceschopnost, produktivitu a hospodářský růst, jakož i sociální soudržnost;
16. hlavní základ pro koncepci politik začleňování Romů v klíčových oblastech, jako je vzdělávání, zaměstnanost,

bydlení a zdravotní péče, by v souladu se společnou základní zásadou „jednoznačného, ale nikoliv vylučného zaměření“ ⁽¹³⁾ a v souladu s hlediskem lidských práv měly tvořit socioekonomické a případně územní aspekty. Je možné přijímat rovněž zvláštní opatření pro předcházení či vyrovnání znevýhodnění souvisejících etnickým původem;

17. zvláštní pozornost by měla být věnována zájmům a problémům romských žen a dívek, které jsou ohroženy různými formami diskriminace, a proto je nutné ve všech politikách a opatřeních na dosažení pokroku v začleňování Romů uplatňovat perspektivu rovnosti žen a mužů;
18. je naléhavě zapotřebí zastavit mezigenerační přenos chudoby a sociálního vyloučení; vzhledem k tomu je nutné zlepšit situaci romských dětí pokud možno již od nejútlejšího věku, aby mohly plně využívat svůj potenciál. Rozhodující úlohu v tomto úsilí hraje vzdělávání a odborná příprava, v jejichž rámci je zvláštní pozornost věnována genderovému hledisku, jakož i úzká spolupráce s rodinami;

VÍTÁ:

19. sdělení Komise o rámci EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020 ⁽¹⁴⁾, které vyzývá členské státy k přijetí či dalšímu rozvoji komplexního přístupu k začleňování Romů a vybízí je ke stanovení dosažitelných vnitrostátních cílů v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, zdravotní péče a bydlení, jakož i k zavedení mechanismu monitorování a k zajištění lepší dostupnosti stávajících finančních prostředků EU pro projekty v oblasti začleňování Romů úměrně velikosti romské populace žijící na jejich území a její sociální a hospodářské situaci a se zohledněním rozdílných podmínek v jednotlivých členských státech;

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY

20. zlepšily sociální a hospodářskou situaci Romů prostřednictvím komplexního přístupu v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení a zdravotní péče s případným zohledněním společných základních zásad týkajících se začleňování Romů, jakož i prostřednictvím zajištění rovného přístupu ke kvalitním službám, a aby k těmto politikám uplatňovaly integrovaný přístup a co nejlépe využívaly dostupné finanční prostředky a zdroje;
21. v zájmu odstranění rozdílu mezi marginalizovanými skupinami Romů a ostatní populací stanovily v souladu s vnitrostátními politikami cíle v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, zdravotní péče a bydlení nebo i nadále o plnění svých cílů v uvedených oblastech usilovaly. Zvláštní pozornost je třeba věnovat nezbytnosti zajistit rovný přístup v praxi. Uvedené cíle by se mohly zaměřit na následující prioritní oblasti a věnovat přitom zvláštní pozornost genderovému hledisku:

⁽¹²⁾ Úř. věst. L 132, 29.5.2010, s. 1.

⁽¹³⁾ Společná základní zásada č. 2.

⁽¹⁴⁾ 8727/11.

- a) přístup ke kvalitnímu vzdělávání, včetně vzdělávání a péče v předškolním věku, jakož i základního, středoškolského a vysokoškolského vzdělání, se zvláštním zřetelem na odstranění případné segregace ve školách, prevence předčasného ukončení školní docházky a zajištění úspěšného přechodu od školy k zaměstnání;
- b) přístup k zaměstnání se zvláštním zřetelem na nediskriminační přístup na trh práce, jakož i aktivní politiky trhu práce, programy pro trh práce, vzdělávání dospělých a odborné vzdělávání a podpora samostatné výdělečné činnosti;
- c) přístup ke zdravotní péči se zvláštním zřetelem na kvalitní zdravotní péči, včetně preventivní péče a zdravotní osvěty a
- d) přístup k bydlení se zvláštním zřetelem na sociální bydlení a potřeba podporovat odstranění segregace v bydlení a plné využívání finančních prostředků, které lze nyní nově čerpat v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj⁽¹⁵⁾;
22. při zohlednění své konkrétní situace do konce roku 2011 připravily, aktualizovaly nebo vytvořily své vnitrostátní strategie začleňování Romů nebo integrované soubory politických opatření v rámci svých širěji koncipovaných politik sociálního začleňování určené ke zlepšení postavení Romů a aby při vytváření, provádění a monitorování svých národních programů reforem v kontextu strategie Evropa 2020 rovněž zohlednily potřebu dosáhnout pokroku v sociálním a hospodářském začleňování Romů;
23. vhodným způsobem monitorovaly a vyhodnocovaly dopad strategií začleňování Romů nebo integrovaných souborů opatření uvedených v bodě 22;
24. ve vhodných případech zajistily, aby dostupné prostředky EU byly využívány v souladu s vnitrostátními, regionálními a místními politikami začleňování Romů;
25. určily a provedly nezbytná opatření ke zlepšení přístupu k finančním prostředkům EU určeným pro sociální a hospodářské začleňování Romů a opatření k zajištění účinného využívání těchto prostředků, mimo jiné například úpravu operačních programů, rozsáhlejší využívání technické pomoci a zlepšení předvídatelnosti financování prodloužením doby trvání projektů a maximalizací absorpce finančních prostředků;
26. prosazovaly odstranění segregace ve všech politikách a vyhnuly se opětovnému vytváření segregace tak, aby byl tento problém překonán dlouhodobě;
27. stanovily vnitrostátní kontaktní místa nebo využívaly již existujících subjektů k zajištění účinného monitorování strategií začleňování Romů nebo integrovaných souborů opatření uvedených v bodě 22 a podporovaly výměnu osvědčených postupů a diskuse o fakticky podložených přístupech v oblasti politik začleňování Romů;
28. zasazovaly se o to, aby do politik na podporu začleňování Romů byli aktivně zapojeni zástupci romské občanské společnosti a všechny další zainteresované strany, a to i na regionální a místní úrovni;
- VYZÝVÁ KOMISI, aby:
29. zajistila pokračování činnosti pracovní skupiny pro integraci Romů s cílem učinit začleňování Romů součástí politik EU a vyhodnotit úlohu finančních prostředků EU v úsilí o dosažení pokroku v začleňování Romů v EU, jakož i v kontextu politiky rozšiřování, a tím rovněž podpořit výměnu osvědčených postupů a přispět k diskusím o budoucnosti finančních nástrojů EU a jejich efektivnějšího využívání;
30. pokračovala v pečlivém sledování provádění směrnice Rady 2000/43/ES, která je účinným nástrojem boje proti diskriminaci na základě etnického původu;
31. vhodným způsobem vyhodnocovala úspěšnost politik členských států v oblasti začleňování Romů v souladu s přístupy jednotlivých členských států a v rámci stávajících koordinačních mechanismů, jako je například otevřená metoda koordinace;
- VYZÝVÁ KOMISI A ČLENSKÉ STÁTY, aby v úzké spolupráci a v souladu se svými příslušnými pravomocemi:
32. zvážily začlenění boje proti segregaci a extrémní chudobě a současně podpory rovných příležitostí pro marginalizované skupiny obyvatel včetně Romů do všech příslušných oblastí politik, mimo jiné v kontextu finančních prostředků EU, a to na základě jasných a ověřitelných kritérií;
33. do budoucna zajistily integrovanější a pružnější společný účinek různých dostupných finančních prostředků EU a vytvořily vhodný rámec pro integrovaná, dlouhodobá opatření zaměřená na dosažení pokroku v začleňování Romů;
34. zlepšily provádění a posílily efektivnost finančních prostředků EU využívaných ve prospěch marginalizovaných a znevýhodněných skupin včetně Romů, a to zejména vyhodnocením výsledků;
35. ve vhodných případech určily hlavní socioekonomické faktory typické pro koncentraci marginalizovaných a znevýhodněných skupin, včetně Romů, na určitých územích s cílem tato území zmapovat a využít příslušné politiky ke zlepšení situace;
36. posílily spolupráci mezi příslušnými zainteresovanými stranami s cílem usnadnit výměnu osvědčených postupů a vzájemné učení se, pokud jde o fakticky podložené politiky a úspěšné metody, a to mimo jiné i rozšířením a zdokonalením stávajících sítí a iniciativ, jako je síť EU Roma a akce na vysoké úrovni pořádané Komisí;

⁽¹⁵⁾ Viz poznámka pod čarou 12.

37. posílily úlohu evropské platformy pro začleňování Romů a zintenzivnily tak výměnu osvědčených postupů, diskusi o vnitrostátních politikách probíhající mezi členskými státy a spolupráci s občanskou společností; posílily úlohu Komise v rámci přípravy a organizování uvedené platformy, jakož i při zajišťování její kontinuity; a zajistily, aby se výsledky její činnosti promítly do vývoje politik na úrovni EU i na úrovni jednotlivých států;
38. využily zkušeností mezinárodních organizací, jako je Rada Evropy⁽¹⁶⁾ a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, jakož i mezinárodních iniciativ, jako je „Desetiletí začleňování Romů 2005–2015“;
39. dosáhly pokroku v sociálním a hospodářském začleňování Romů tím, že na základě plného využívání nástrojů dostupných na úrovni EU, včetně nedávno přijaté směrnice 2011/36/EU⁽¹⁷⁾, zaručí jejich zákonná práva, a to zejména zákonná práva romských obětí obchodování s lidmi, a zintenzivní boj proti obchodování s lidmi;
40. podporovaly pozitivní změny postojů vůči Romům zlepšováním povědomí veřejnosti o romské kultuře a identitě a bojem proti stereotypům, xenofobii a rasismu;
41. prosazovaly posílení postavení Romů, aktivní zapojení a nezbytnou účast Romů samotných na všech úrovních tvorby politik, rozhodování a provádění opatření, a to i prostřednictvím zvyšování povědomí o jejich právech a povinnostech, a rovněž aby upevnily kapacitu romských nevládních organizací a podporovaly lepší zapojení občanské společnosti a všech dalších zainteresovaných stran.

⁽¹⁶⁾ Viz zejména „Štrasburská deklaráce o Romech“: <https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1691607&Site=CM>

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. L 101, 15.4.2011, s. 1.